

Tulostuksesta ja laminoinnista

- KAIKKIEN osien tulostus 100% koossa
- Taitossa on tarkoituksella valkea marginaalit noin 10 mm per reuna, leikataan tulostamisen jälkeen pois
- Kaikki tarrat liimataan levyihin keskelle, joka reunaan jää 10 mm levyä näkyviin. Myös luukut yms.
- Pussiin menevissä osissa printtaus 100% koossa. Leikkaaminen tarkasti, kaikki valkea pois mutta ei yhtään väriä. Laminointi vasta leikkaamisen jälkeen. Laminoidaessa ainakin yhteen reunaan jätetään reilusti pitempi laminaattilipare, josta osat voi niputtaa avainlenksulla tms. yhteen.
- Ryhmien yleisohje: pitää mahtua hyvin pussiin myös. Print 100% kaksipuoleinen A4, leikkaa valkeat reunat pois, laminoi, taita puolikis (noin A5).
- Laminoinnissa suositellaan käytettäväksi mattalaminaattia (vähemmän muovinen tuntu, eivät kuluessa naarmut erotu).
- Jos laminaatti on ohutta, suositellaan tulostuspaperiksi tukevampaa paperia.

Jokainen voi vaikuttaa luontokadon pysäyttämiseen tekemällä ympäristöystävällisiä valintoja. Voit esimerkiksi vähentää kulutusta ja säästää energiaa.

Alla kan medverka till stoppandet av naturförlusten genom att göra miljövänliga val. Du kan till exempel minska på konsumtionen och spara energi.

Yksilön valinnat

Mitä yksilö voi tehdä luontokadon pysäyttämiseksi? Tehkää mahdollisimman hyviä valintoja.

Individens val

Vad kan individen göra för att stoppa naturförlusten? Gör så bra val som möjligt.

Varpunen
Sparv

~~~~~  
Erittäin  
uhanalainen  
Starkt hotad



Järvilohi  
Insjölox

~~~~~  
Äärimmäisen
uhanalainen
Akut hotad

Sitruunaperhonen
Citronfjäril

~~~~~  
Elinvoimainen  
Livskraftig



Saarni  
Ask

~~~~~  
Silmälläpidettävä
Nära hotad

Susi
Varg

~~~~~  
Erittäin  
uhanalainen  
Starkt hotad



Herkkutatti  
Stensopp

~~~~~  
Elinvoimainen
Livskraftig

**Hienoa, löysitte eri lajeille
sopivat elinympäristöt!**
Kun suojelemme metsää,
suojelemme metsien lajeja.
Myös niittyjä ja puroja on
tärkeää suojella. Niissä
asuu eri lajeja, jotka myös
tarvitsevat suojelua.

**Fint, ni hittade passande
livsmiljöer för era arter!**
När vi skyddar skog,
skyddar vi skogens arter.
Det är också viktigt att
skydda ängar och bäckar,
för där lever olika arter som
också behöver skyddas.

Mitä voisitte käyttää lajien ja elinympäristöjen yhdistämiseen? Mitä siitä syntyy?
Vad kunde ni använda för att kombinera art med livsmiljö? Vad bildas det?

E L I N Y M P Ä R I S T Ö T - L I V S M I L J Ö E R
4 3 1 4 1 9 5 8 9 1 6 0 5 0 - 3 1 4 6 9 1 3 9 5 4 9

Luonnonsuojelualueet

Jokainen eliölaji asuu vain tietynlaisissa elinympäristöissä. Jos lajille sopivia elinympäristöjä ei ole, laji katoaa. Suojelemalla erilaisia alueita säilytämme kodit monille lajeille. Yhdistäkää lajit niille parhaiten sopivaan elinympäristöön.

Naturskyddsområden

Varje art kan bara leva i vissa typer av livsmiljöer. Om det inte finns passande livsmiljöer, försvinner arten. Genom att skydda olika områden kan vi trygga hem för många arter. Koppla ihop arterna med den livsmiljö som passar dem bäst.

Räystäspääsky
Hussvala

~~~~~  
Erittäin  
uhanalainen  
Starkt hotad



Muikku  
Siklöja

~~~~~  
Elinvoimainen
Livskraftig

Neitoperhonen
Påfågelöga

~~~~~  
Elinvoimainen  
Livskraftig



Meritatar  
Näbbtrampört

~~~~~  
Äärimmäisen
uhanalainen
Akut hotad

Saimaannorppa
Saimenvikare

~~~~~  
Erittäin  
uhanalainen  
Starkt hotad



Kalvomaljakas  
Hinnskål

~~~~~  
Äärimmäisen
uhanalainen
Akut hotad

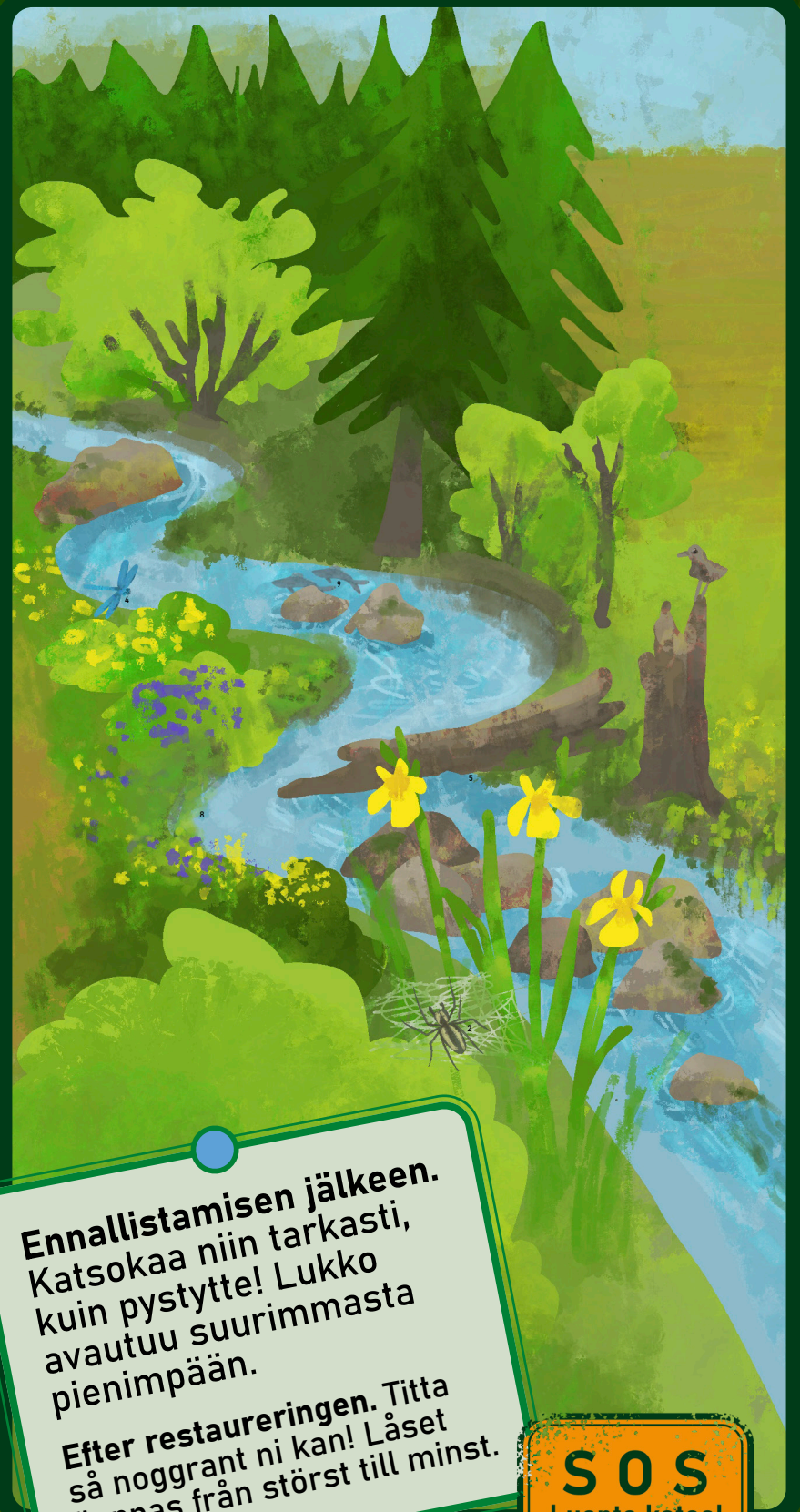
Ennallistamisen jälkeen puro mutkittelee enemmän, vesi on kirkkaampaa ja purossa on kaatuneita puita. Kaikki tämä tuo puroon enemmän eri lajeja. Hienosti ratkaistu tehtävä!

Efter restaureringen slingrar sig bäcken mer, vattnet är klarare och det finns fallna träd i bäcken. Allt detta gör att flera olika arter kan leva i bäcken. Ni löste uppgiften fint!

Ennen ennallistamista. Ihminen muuttaa luontoa esimerkiksi rakentamisen sekä maa- ja metsätalouden takia. Usein ihmisen muuttamat luonto on alkuperäistä luontoa yksipuolisempaa, köyhtynyttä.

Före restaureringen. Människan förändrar naturen till exempel genom byggande samt jord- och skogsbruk. Ofta är natur som har förändrats av människan mer ensidig och utarmad än den ursprungliga naturen.

Ennallistamisen jälkeen. Katsokaa niin tarkasti, kuin pystytte! Lukko avautuu suurimmasta pienimpään.

Efter restaureringen. Titta så noggrant ni kan! Låset öppnas från störst till minst.

Ennallistaminen

Ennallistaminen tarkoittaa sitä, että ihmisen muokkaamaa luontoa palautetaan lähemmäksi alkuperäistä tilaa. Kuvissa on puro ennen ennallistamista ja ennallistamisen jälkeen. Löydätekö erot?

Restaurering

Restaurering innebär att natur som har påverkats av människan återställs till närmare sitt ursprungliga tillstånd. På bilderna syns en bäck före restaureringen och efter restaureringen. Kan ni hitta skillnaderna?

Talitiainen
Talgoxe

Elinvoimainen
Livskraftig

Hauki
Gädda

Elinvoimainen
Livskraftig

Kalliosinisiipi
Fetörtsblåvinge

Erittäin
uhanalainen
Starkt hotad

Ketoneilikka
Backnejlika

Silmälläpidettävä
Nära hotad

Kettu
Räv

Elinvoimainen
Livskraftig

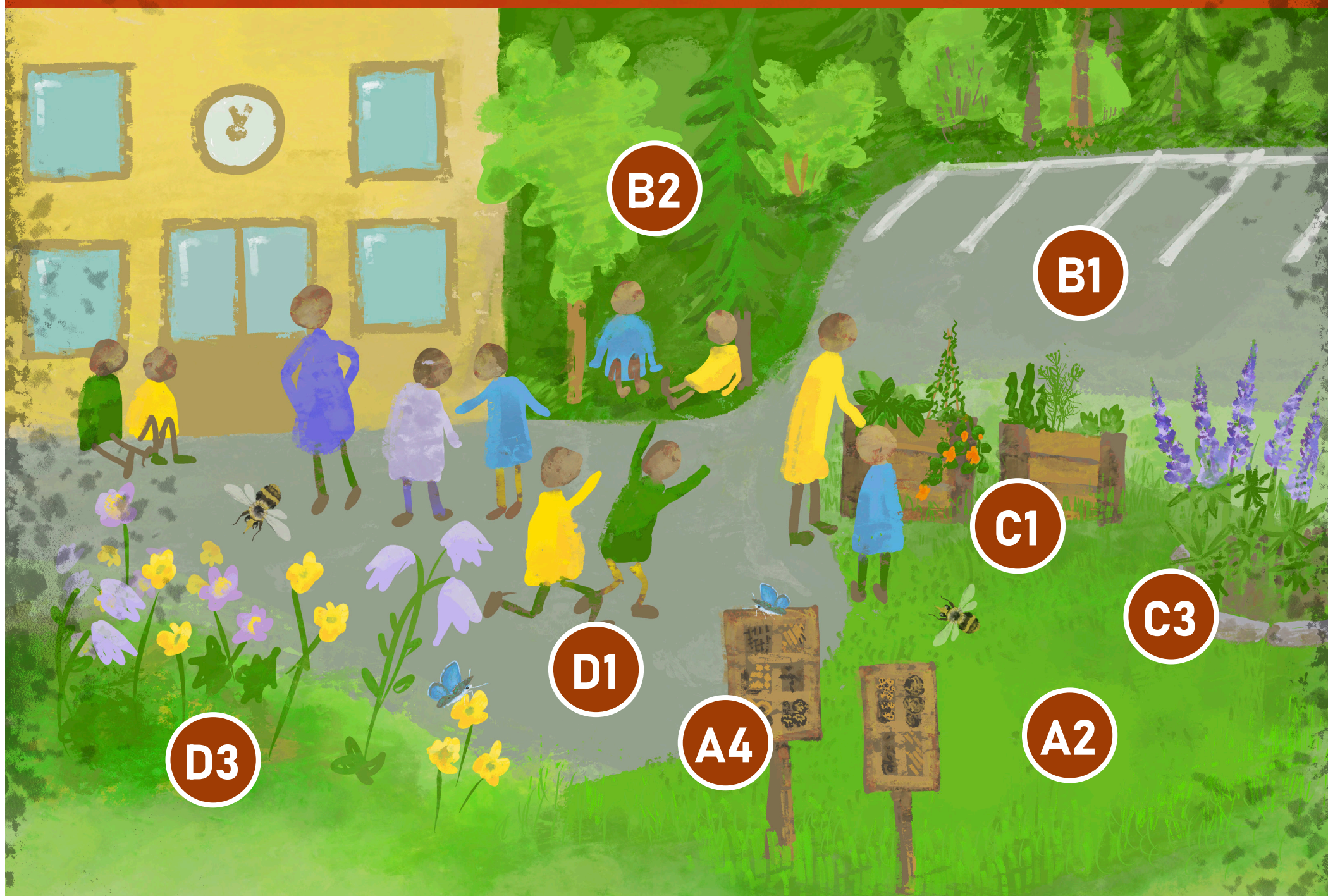

Jättivalmuska
Jättemusseron

Silmälläpidettävä
Nära hotad

Hyönteishotellit, metsä, viljelylaatikot ja niitty ovat **tapoja tehdä koulun pihasta monimuotoisempi**. Samoilla asioilla voi lisätä myös oman pihan monimuotoisuutta.

Insekthotell, skog, odlingslådor och ängar är olika sätt att **göra skolgården mångfaldigare**. Med samma metoder kan du också öka mångfalden på din egen gård.

A2

Hoidettu nurmikko - Vårdad gräsmatta

A4

Hyönteishotelli - Insekthotell

C1

Viljelylaatikot - Odlingslådor

C3

Lupiini-istutukset (vieraslaji)
Lupinplantering (främmande art)

B1

Parkkipaikka - Parkeringsplats

B2

Metsä - Skog

D1

Asfaltti - Asfalt

D3

Niitty- Äng

Monimuotoiset pihat

Kommentoikaa suunnitelmaa uuden koulun pihasta. Valitkaa pihaan ne osat, jotka tukevat luonnon monimuotoisuutta.

Mångfaldiga gårdar

Kommentera planerna för en ny skolgård. Välj de delar som stöder naturens mångfald på gården.

**Merilokki
Havstrut**

Vaarantunut
Sårbar

**Särki
Mört**

Elinvoimainen
Livskraftig

**Ahomaa-
mehiläinen
Väpplingsandbi**

Erittäin
uhanalainen
Starkt hotad

**Metsäkuusi
Gran**

Elinvoimainen
Livskraftig

**Metsähiiri
Skogsmus**

Elinvoimainen
Livskraftig

**Suppilovahvero
Trattkantarell**

Elinvoimainen
Livskraftig

Hyvä! Saitte selville, että luontokato johtuu ihmisen toiminnasta. Ihmisen toiminta hävittää ja yksipuolistaa luontoa, minkä takia monet lajit ovat uhanalaisia. Onneksi ihminen voi muuttaa toimintatapojaan!

Bra! Ni fick reda på att naturförlusten beror på människan. Människans verksamhet förstör och utarmar naturen, vilket gör att många arter är hotade. Lyckligtvis kan människan förändra sina sätt att agera!

A

ruokahävikki 2
matsvinn

saastuminen 3
föroreningar

aavikoituminen 7
ökenspridning

teollisuus 8
industri

maatalous 5
jordbruk

merten happamoituminen 4
försurning av haven

vesipula 3
vattenbrist

merenpinnan nousu 7
stigande havsnivåer

ilmastonmuutos 2
klimatförändringen

vieraslajit 5
invasiva arter

rehevöityminen 6
övergödning

sodat 1
krig

ylikalastus 8
överfiske

melusaaste 9
buller

kaupungit 2
städer

myrkkyjen käyttö 2
användning av gifter

otsonikato 4
ozonuttunning

pikamuoti 9
snabbmode

maankäytön muutokset 1
förändringar i markanvändning

korallien häviäminen 6
förlust av koraller

kaivokset 3
gruvdrift

pölyttäjäkato 4
minskning av pollinatörer

luonnonvarojen käyttö 3
naturresursförbrukning

valosaaste 1
ljusförorening

muovirooska 3
plastavfall

B

?

Ihminen aiheuttaa muutoksia maapallon lämpötilassa ja sademäärissä pitkällä aikavälillä. / Människan orsakar förändringar i jordklotets temperatur och regnmängder på lång sikt.

?

Lajit, jotka ovat siirtyneet ihmisen mukana uudelle alueelle ja voivat levitä siellä haitallisesti. / Arter som har kommit till ett nytt område med hjälp av människan, och kan sprida sig där skadligt.

?

Ihmiset muuttavat elinympäristöjä esimerkiksi pelloiksi, kaupungeiksi tai teiksi. / Människan förändrar livsmiljöer till exempelvis åkrar, städer eller vägar.

?

Ihmiset hyödyntävät luonnosta saatavia aineita, kuten puu ja vesi. / Människan utnyttjar ämnen från naturen så som trä och vatten.

?

Haitalliset aineet päätyvät ilmaan, veteen tai maahan. / Skadliga ämnen hamnar i luften, vattnet eller marken.

S O S

Luonto kato!
Naturen försvinner!

Tutkimus

Tutkimus tuottaa tietoa
luontokadosta.

Auttakaa tutkijoita!

- A) Mitkä ovat luontokadon
keskeisimmät syyt?
- B) Mitä ne oikein tarkoittavat?

Forskning

Genom forskning får vi
information om natur-
förlusten. Hjälp forskarna!

- A) Vilka är de viktigaste
orsakerna till naturförlust?
- B) Vad betyder de egentligen?

Harakka
Trädgårdsskata

~~~~~  
Silmälläpidettävä  
Nära hotad



**Ahven**  
**Abborre**

~~~~~  
Elinvoimainen
Livskraftig

Palosirkka
Trumgräshoppa

~~~~~  
Vaarantunut  
Sårbar



**Leskenlehti**  
**Tussilago**  
(hästhovsört)

~~~~~  
Elinvoimainen
Livskraftig

Karhu
Björn

~~~~~  
Silmälläpidettävä  
Nära hotad



**Tahmaukonsieni**  
**Droppskivling**

~~~~~  
Vaarantunut
Sårbar

Äänestäminen on tärkeä tapa vaikuttaa siihen, miten luonto huomioidaan päätöksenteossa. Nuoret voivat äänestää esimerkiksi oppilaskunnan tai nuorisovaltuuston vaaleissa.

Att rösta är ett viktigt sätt att påverka hur naturen beaktas i beslutsfattandet. Unga kan rösta till exempel i elevkårsval eller i ungdomsfullmäktiges val.

Vaalilupaukset - Vallöften

1

Kiinnostaako ruoka, joka riittää kaikille ja kauniit kukkivat maisemat? Jos vastasit kyllä, äänestä minua! Edistän sitä, että saamme kukkaniittyjä puistoihin ja tienvarsille. Pidän myös huolta siitä, että ruokakasvien pölytys hoituu.

Är tillräckligt med mat för alla och vackra blommande landskap viktigt för dig? Om du svarade ja – rösta på mig! Jag kommer att arbeta för att parker och vägrenar omvandlas till ängar, och jag ser också till att pollineringen av våra grödor fungerar.

3

Jos haluatte jatkossakin leipoa maistuvaa piirakkaa, kannattaa äänestää minua. Edistän vanhojen metsien suojelua ja talousmetsien hoitoa jatkuvan kasvatuksen menetelmällä.

Om ni även i framtiden vill baka en god paj, lönar det sig att rösta på mig. Jag främjar skyddet av gamla skogar och kontinuerlig skogsskötsel i ekonomiskogar.

2

Me suodatamme vuosittain koko Itämeren verran vettä. Se tarkoittaa teille puhtaampia uimavesiä. Olen myös suosittu naapuri: minä ja lajitoverimme tarjoamme kodin jopa 40 eri lajille. Teen kaikkeni ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi, jotta minä ja naapurini voimme asua Itämeressä.

Vi filtrerar varje år en mängd vatten som motsvarar hela Östersjön – det betyder lite renare badvatten för er. Jag är också en omtyckt granne: i och omkring våra samhällen lever upp till 40 andra arter. Som er kandidat gör jag allt jag kan för att bromsa klimatförändringen, så att Östersjön förblir beboelig för mig och mina grannar.

4

Jotkut ihmiset pelkäävät meitä, mutta olemme loistavia liittolaisia! Lupaamme pitää kaikenlaiset siivekkäät ötökät kurissa ja puutarhat kukoistavina. Bonuksena luomme kauniita aamukasteessa loistavia verkkoja.

Vissa av er människor är rädda för oss, men vi är utmärkta allierade! Vi lovar att hålla alla slags bevingade kryp i schack och trädgårdarna blomstrande. Som bonus skapar vi vackra nät som glittrar i morgondagen.

Mustikka - Blåbär

?

Sinisimpukka - Blåmusla

?

Aitoristikki - Korsspindel

?

Ketokimalainen - Haghumla

?

Kuka meistä pienin on, entä suurin kooltaan? Pienin se ensiksi koodista kurkistaa.
Vem är minst av oss, vem är störst? Den minsta inleder koden.

Äänestäminen

Mitä, jos muutkin lajit kuin ihmiset voisivat asettua ehdoille vaaleissa? Yhdistäkää laji sen vaalilupaukseen.

Röstning

Tänk om även andra arter än människor kunde ställa upp i val? Koppla ihop arten med dess vallöfte.

Närhi
Nötskrika

Silmälläpidettävä
Nära hotad

Kampela
Flundra

Silmälläpidettävä
Nära hotad

Paahdehepokatti
Grå vårtbitare

Erittäin
uhanalainen
Starkt hotad

Kelta-apila
Gullklöver

Silmälläpidettävä
Nära hotad

Liito-orava
Flygekorre

Vaarantunut
Sårbar

Satiinikääpä
Kanelticka

Äärimmäisen
uhanalainen
Akut hotad

Varpunen
Sparv

Särki
Mört

Neitoperhonen
Påfågelöga

Ketoneilikka
Backnejlika

Karhu
Björn

Satiinikääpä
Kanelticka

Suunnittelu Reetta Rossi ja Elina Pilke, ruotsinnos Maria Salin,
Meisähalitus / Suomen luontokeskus Hailia,
piirrokset Vappu Ormio, graafinen ilme Mosatonttu Oy, 2026

Hanke on saanut osarahoitusta Euroopan unionin LIFE-ohjelmasta. Aineiston sisältö heijastelee sen tekijöiden näkemyksiä, eikä Euroopan unioni tai CINEA ole vastuussa aineiston sisältämien tietojen käytöstä. Medfinansieras av Europeiska unionen. Åsikter som uttrycks är dock författarens egna och återspeglar inte nödvändigtvis Europeiska unionens eller CINEA:s. Varken Europeiska unionen eller den beviljande myndigheten kan hållas ansvariga för dem.

Euroopan unionin
osarahoittama

Äänestäminen
Röstning

Luonnonsuojelu
Naturskydd

Monimuotoiset pihat
Mångfaldiga gårdar

Hyvät uutiset
Gods nyheter

Yksilön valinnat
Individens val

Tutkimus
Forskning

Ennallistaminen
Restaurering

